

Cal Clenxa

Fígols

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Fígols, Cal Clenxa
Emplaçament Rural

Coordenades:

Latitud: 42.175847976333486
Longitud: 1.8358226015503878
UTM Est (X): 403851
UTM Nord (Y): 4669957

Classificació

Número de fitxa 08080 - 29
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle s.XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 002401400DG07A0001YT
Autoria de la fitxa JOEL COLOMER CASAMITJANA
Data de registre de la fitxa: dt., 08/04/2025 - 12:00

Descripció

El conjunt arquitectònic està constituït per dues edificacions adossades de planta quadrada, amb dues plantes d'alçada i golfes, i cobertes a dues aigües. A aquests volums principals s'hi afegeix un porxo aïllat, situat en una terrassa inferior, destinat a garatge, que presenta una implantació esglaonada adaptada al desnivell del terreny. L'edifici ubicat al sector de ponent es troba actualment en fase de reforma, amb l'accés resolt mitjançant una escala exterior provisional i inacabada. El conjunt s'emplaça en un terreny amb pendent pronunciat en direcció nord-sud, la qual cosa provoca que la planta baixa quedi parcialment semisoterrada. Aquesta condició topogràfica determina no només la configuració volumètrica i l'accessibilitat de les edificacions, sinó també la relació amb l'espai exterior immediat, en forma de plataformes o terrasses adaptades al relleu natural. El conjunt mostra una certa integració en el paisatge, si bé la presència d'obres inacabades i intervencions recents n'altera la lectura formal i pot desvirtuar la percepció de l'estructura original. El seu accés és des del camí que va a l'ajuntament fins a Cal Gorra de Baix. El trencall és un camí de difícil accés i en mal estat de conservació.

Història

Cal Clenxa es troba ubicada en un indret força elevat i envoltat de bosc, amb accés a través de camins antics de bast, la seva història reflecteix la progressiva adaptació de la vida rural a les condicions ambientals, socials i econòmiques d'un territori exigent però ric en recursos. Els orígens de la masia es podrien situar entre els segles XVII i XVIII, moment d'expansió del poblament dispers en zones de mitja i alta muntanya. En aquest context, Cal Clenxa neix com una casa de pagès orientada a la subsistència, amb una estructura senzilla però funcional, aprofitant un espai clar per al conreu i un accés directe al bosc per al pasturatge i la fusta. Durant el segle XIX, la masia experimenta una etapa de consolidació i creixement. En aquest moment, Cal Clenxa arriba a la seva màxima activitat econòmica, amb una família resident que gestiona terres, bestiar i boscos. La casa forma part activa de la xarxa de masos del municipi, amb intercanvis i col·laboracions puntuals amb altres explotacions i nuclis miners propers, especialment a partir del creixement de les activitats extractives de Fígols i Peguera. A partir del segle XX, i especialment a la segona meitat, Cal Clenxa entra en una etapa de regressió. La mecanització agrícola, la pèrdua de rendibilitat del petit conreu i el despoblament rural afecten profundament la vida a la masia. L'activitat s'hi redueix de manera progressiva, i els joves abandonen la casa per establir-se en zones més accessibles. La masia apareix documentada en l'amillament de 1862 sota el nom de Cal Serdà, amb dues peces de riquesa rústica i ramadera. El 1914 encara apareix denominada com a cal Sardà. Serà més endavant la casa passarà a tenir la denominació actual de cal Clenxa.

Bibliografia

Amillamiento de Fígols (1882), Ajuntament de Fígols

Mapa planimètric de Fígols de les mines (1914). Instituto Geográfico y Estadístico (Espanya). Institut Cartogràfic de Catalunya.

CORTÉS, ELÍA, María del Agua, (2019). *De bona casa, bona brasa. La casa i l'espai domèstic rural al Berguedà*. Col·lecció Temes d'Etnologia de Catalunya.

Col·lectiu (1983). *La masia: casa i economia rural a Catalunya*. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions.

GIRALT, Sebastià (2004). *La masia. Una història sobre la casa i la família*. Barcelona: Edicions 62.

NADAL, Jordi; GIRALT, Enric (1984). *La pagesia catalana: de l'esplendor a la crisi*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes.

NAVARRO, Maria (2003). *La masia catalana: arquitectura i vida rural*. Barcelona: Lunwerg Editores.

PLADEVALL, Antoni (2000). *Les masies catalanes. Arrels d'un país*. Barcelona: Edicions Destino.

SERRA i VILARÓ, Josep (1932). *La masia catalana: assaig d'estudi arqueològic de la casa pairal*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

VILANOVA, Francesc (2007). *Masies: entre la història i el mite*. Vic: Eumo Editorial.

